

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ
του σχεδίου νόμου
για την περιστολή του λαθρεμπορίου-Κύρωση του Πρωτοκόλλου για την
εξάλειψη του παράνομου εμπορίου καπνού

A. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Με το πρώτο μέρος του σχεδίου νόμου για την περιστολή του λαθρεμπορίου πραγματοποιούνται σημαντικές παρεμβάσεις σε επίπεδο στρατηγικής, αλλά και εισάγονται νέα, σύγχρονα εργαλεία για την ενδυνάμωση της επιχειρησιακής δράσης στον κρίσιμο τομέα της καταπολέμησης του λαθρεμπορίου καυσίμων, αλκοολούχων, καπνικών και λοιπών προϊόντων στη χώρα μας.

Ειδικότερα, εκσυγχρονίζεται το ισχύον νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο που έως σήμερα αντιμετωπίζει αποσπασματικά το ζήτημα της στρατηγικής και του συντονισμού των εθνικών ελεγκτικών αρχών για την αντιμετώπιση του φαινομένου της λαθρεμπορίας. Στη βάση αυτή, συστήνεται νέα «Διυπουργική Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού και Επιχειρησιακής Εποπτείας για την Περιστολή του Λαθρεμπορίου» με επικεφαλής τον Υπουργό Οικονομικών, η οποία θα χαράσσει ενιαία την εθνική στρατηγική και θα παρέχει κατευθύνσεις στις συναρμόδιες αρχές για την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου προϊόντων που υπόκεινται σε ειδικό φόρο κατανάλωσης (καύσιμα και λοιπά ενεργειακά, αλκοολούχα, καπνικά προϊόντα), φόρο κατανάλωσης (καφές, υγρά αναπλήρωσης ηλεκτρονικού τσιγάρου, ηλεκτρικά θερμαινόμενο προϊόν καπνού), καθώς και λοιπών προϊόντων.

Υπό την εποπτεία της ανωτέρω Επιτροπής τίθεται και το «Συντονιστικό Επιχειρησιακό Κέντρο για την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου σε προϊόντα που υπόκεινται σε ειδικό φόρο κατανάλωσης» (Σ.Ε.Κ.), το οποίο αναβαθμίζεται και ενισχύεται περαιτέρω. Προκειμένου να διασφαλιστεί η απρόσκοπτη και αποτελεσματική λειτουργία του Σ.Ε.Κ. και η στελέχωσή του από ικανά και έμπειρα στελέχη, η επιλογή του Προέδρου και των μελών του Συμβουλίου του θα πραγματοποιείται από την νέα Διυπουργική Επιτροπή ενώ καθορίζεται ως κριτήριο επιλογής για το σύνολο του προσωπικού του η κατ' ελάχιστον απαιτούμενη προϋπηρεσία και εμπειρία σε τομείς που σχετίζονται με τη δράση του. Επιπλέον, η θέση του Προέδρου του Σ.Ε.Κ. θα λογίζεται ως θέση προϊσταμένου Διεύθυνσης με όλες τις έννομες συνέπειες αυτής, αυξάνεται από δύο σε τρία έτη η θητεία των μελών του Συμβουλίου και των υπαλλήλων που το συνεπικουρούν και παρέχεται η δυνατότητα της άπαξ τριετούς ανανέωσής της. Ταυτόχρονα διευρύνεται το πεδίο των αρμοδιοτήτων του Σ.Ε.Κ. και σε προϊόντα φόρου κατανάλωσης (καφές, υγρά αναπλήρωσης ηλεκτρονικού τσιγάρου, ηλεκτρικά θερμαινόμενο προϊόν καπνού) για τα οποία τα τελευταία χρόνια, μετά από την επιβολή εθνικού φόρου κατανάλωσης, εντοπίζεται υψηλή παραβατικότητα.

Περαιτέρω, με την προσθήκη νέων άρθρων στον Εθνικό Τελωνειακό Κώδικα, θεσπίζονται ηλεκτρονικά συστήματα παρακολούθησης της εφοδιαστικής αλυσίδας έτοιμων προς κατανάλωση αλκοολούχων ποτών. Προβλέπεται η δημιουργία ηλεκτρονικού μητρώου στο οποίο θα καταχωρίζονται και θα τηρούνται τα στοιχεία των προσώπων τα οποία, στο πλαίσιο της επαγγελματικής τους δραστηριότητας, παράγουν, μεταποιούν, παραλαμβάνουν από το εξωτερικό αλκοολούχα ποτά ή διενεργούν χονδρικές πωλήσεις των εν λόγω προϊόντων. Ως πρόσθετο μέτρο για την υποβοήθηση του έργου των τελωνειακών αρχών καθιερώνεται ηλεκτρονικό σύστημα ταυτοποίησης αλκοολούχων ποτών με βάση την ένδειξη παρτίδας

(LOT) στο οποίο καταχωρίζονται στοιχεία σχετικά με την παραγωγή, τις παραλαβές από το εξωτερικό, τη μεταποίηση και τις χονδρικές πωλήσεις αλκοολούχων προϊόντων. Οι εν λόγω ρυθμίσεις αποτελούν μέτρα για την πρόληψη και την καταπολέμηση του παράνομου εμπορίου των αλκοολούχων ποτών με στόχο την ενίσχυση και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των ελέγχων, τη διασφάλιση και την ενίσχυση των συμφερόντων του Δημοσίου, την αποτροπή της στρέβλωσης του ανταγωνισμού αλλά και την προστασία της δημόσιας υγείας.

Όσον αφορά στις παρεμβάσεις στον τομέα των καυσίμων, με τις νέες διατάξεις δημιουργείται ηλεκτρονικό μητρώο δεξαμενών καυσίμων στο οποίο καταγράφονται υποχρεωτικά τόσο οι σταθερές όσο και οι κινητές (βυτιοφόρα, σλέπια κ.λπ.) δεξαμενές αποθήκευσης και διακίνησης ενεργειακών προϊόντων. Παράλληλα, σε περίπτωση νοθείας ή ύπαρξης παράνομων δεξαμενών καυσίμων εισάγεται το διοικητικό μέτρο της προσωρινής σφράγισης πρατηρίων καυσίμων και λοιπών εγκαταστάσεων και της δημοσιοποίησης των στοιχείων της επιχείρησης στο διαδικτυακό τόπο της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.). Επιπλέον, για τη βελτιστοποίηση του ελέγχου των προϊόντων υγραερίου, προβλέπεται, συμπληρωματικά με την ισχύουσα πρόβλεψη για την εγκατάσταση συστήματος εισροών – εκροών σε πρατήρια υγραερίων, η επέκταση του εν λόγω συστήματος και σε λοιπές εγκαταστάσεις αποθήκευσης υγραερίων (φορολογικές αποθήκες και αποθήκες αποταμίευσης) σε συνδυασμό με την πρόβλεψη για χρήση μοριακού συστήματος ιχνηθέτησης και στα εν λόγω προϊόντα. Παράλληλα, προς κάλυψη του υφιστάμενου κενού όσον αφορά στο σχετικό κυρωτικό πλαίσιο, εισάγονται αυστηρά διοικητικά πρόστιμα για παραβάσεις των υφιστάμενων διατάξεων περί εγκατάστασης ηλεκτρονικού συστήματος γεωγραφικού εντοπισμού (GPS) σε βυτιοφόρα οχήματα και πλωτά εφοδιαστικά μέσα (σλέπια).

Στον τομέα των καπνικών προϊόντων παρακολουθούνται πλέον κρίσιμες δραστηριότητες που ασκούνται στο πλαίσιο της εφοδιαστικής αλυσίδας καπνικών προϊόντων, αλλά και κρίσιμες πρώτες ύλες, οι οποίες δεν υπάγονταν στο υφιστάμενο νομικό πλαίσιο. Στη βάση αυτή, προστίθενται στη σχετική διάταξη του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα νέες άδειες που αφορούν τη μεταποίηση, διαμεσολάβηση, κατοχή και χονδρική εμπορία καπνού και τσιγαρόχαρτου, καθώς και του σχετικού εξοπλισμού παραγωγής. Κατ' αναλογία συμπεριλαμβάνονται στον ορισμό της εφοδιαστικής αλυσίδας όλες οι νέες αδειοδοτήσεις. Ταυτόχρονα, εισάγεται πρόβλεψη για τη διασύνδεση και διαλειτουργικότητα του Ενιαίου Κεντρικού Μητρώου Εφοδιαστικής Αλυσίδας καπνού και βιομηχανοποιημένων καπνών (ΕΚΜΕΑ), το οποίο επίκειται να λειτουργήσει σε εθνικό επίπεδο, με το υφιστάμενο, απορρέον από ενωσιακές διατάξεις πληροφοριακό σύστημα του Μητρώου Ιχνηλασιμότητας Καπνικών Προϊόντων. Επιπροσθέτως, αποκαθίστανται στρεβλώσεις όσον αφορά στα μέτρα δέουσας επιμέλειας που τηρούν οι εταιρείες καπνικών και συντομεύονται οι προβλεπόμενες προθεσμίες καταστροφής καπνικών προϊόντων με στόχο την αποσυμφόρηση των χώρων φύλαξης αυτών και τη μείωση του σχετικού διοικητικού κόστους για τις αρμόδιες ελεγκτικές αρχές.

Τέλος, αυστηροποιούνται οι προβλεπόμενες ποινές φυλάκισης σε περίπτωση λαθρεμπορίας, παρέχονται κίνητρα και θεσπίζονται μέτρα προστασίας για πληροφοριοδότες και λοιπούς συμβάλλοντες στην έρευνα και τη διαπίστωση λαθρεμποριών, περιέρχονται στην Α.Α.Δ.Ε. οι αρμοδιότητες ανάπτυξης και διαχείρισης των πληροφοριακών συστημάτων εισροών – εκροών και των συστημάτων εντοπισμού γεωγραφικής θέσης μεταφορικών μέσων (GPS) και

καθορίζεται ο τρόπος υπολογισμού της φορολογητέας βάσης ΦΠΑ καπνού για περιπτώσεις που αυτή δεν είναι γνωστή, όπως η λαθρεμπορία.

Με το δεύτερο μέρος του σχεδίου νόμου, με το οποίο κυρώνεται το Πρωτόκολλο για την εξάλειψη του παράνομου εμπορίου προϊόντων καπνού, επιδιώκεται η εξάλειψη όλων των μορφών παρανόμου εμπορίου προϊόντων καπνού σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 15 της Σύμβασης - Πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (Π.Ο.Υ.) για τον έλεγχο του καπνού. Στο υπό κύρωση πρωτόκολλο εφαρμόζονται οι διατάξεις της σύμβασης πλαίσιο του Π.Ο.Υ. για τον έλεγχο του καπνού. Τα συμβαλλόμενα μέρη συμφώνησαν την έγκριση και εφαρμογή αποτελεσματικών μέτρων για τον έλεγχο ή τη ρύθμιση της αλυσίδας εφοδιασμού εμπορευμάτων που καλύπτονται από το υπό κύρωση Πρωτόκολλο, τη λήψη απαραίτητων μέτρων, προκειμένου να καταστούν οι αρμόδιες εθνικές αρχές και υπηρεσίες περισσότερο αποτελεσματικές, τη στενή συνεργασία μεταξύ τους, καθώς και με σχετικούς περιφερειακούς και διεθνείς διακυβερνητικούς οργανισμούς, ως επίσης και σε επίπεδο διμερών και πολυμερών μηχανισμών χρηματοδότησης, προκειμένου να εφαρμοστεί αποτελεσματικά το υπό κύρωση Πρωτόκολλο τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Επίσης, τα συμβαλλόμενα μέρη συμφώνησαν ότι με την τήρηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από το προς κύρωση Πρωτόκολλο διασφαλίζεται η μεγαλύτερη διαφάνεια όσον αφορά κάθε ενδεχόμενη αλληλεπίδραση με την καπνοβιομηχανία.

B. ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ

Επί του άρθρου 1

Με το άρθρο 1 συστήνεται «Διυπουργική Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού και Επιχειρησιακής Εποπτείας για την Περιστολή του Λαθρεμπορίου» με επικεφαλής τον Υπουργό Οικονομικών. Οι αρμοδιότητες της Επιτροπής, οι ιδιότητες των μελών και οι λοιπές λεπτομέρειες λειτουργίας της προβλέπεται να καθοριστούν με Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου (Π.Υ.Σ.), σύμφωνα και με τα διαλαμβανόμενα στο άρθρο 8 του ν. 4622/2019 (Α' 133).

Ειδικότερα, εκσυγχρονίζεται το ισχύον νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο που αντιμετωπίζει έως σήμερα αποσπασματικά το ζήτημα της στρατηγικής και του συντονισμού των εθνικών ελεγκτικών αρχών για την αντιμετώπιση του φαινομένου της λαθρεμπορίας. Πιο συγκεκριμένα, υφίστανται ήδη δύο διυπουργικά όργανα τα οποία συγκροτούνται σε επίπεδο Γενικών Γραμματέων των συναρμόδιων Υπουργείων, ήτοι η Επιτροπή Καταπολέμησης του Λαθρεμπορίου, στα Προϊόντα που υπόκεινται σε Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης (Ε.Φ.Κ.), η οποία συστάθηκε με την υπό στοιχεία Υ209/2.12.2016 απόφαση του Πρωθυπουργού (Β' 3920) και η οποία εποπτεύει το Συντονιστικό Επιχειρησιακό Κέντρο (Σ.Ε.Κ.) και η Επιτροπή για την Παρακολούθηση των Υποχρεώσεων Ολοκλήρωσης της Εγκατάστασης των Συστημάτων Καταπολέμησης του Λαθρεμπορίου και της Νοθείας Καυσίμων, η οποία συστάθηκε στο Υπουργείο Οικονομικών, με απόφαση του Υφυπουργού Οικονομικών [Δ61096805/27.06.2014 Α.Υ.Ο. (ΑΔΑ: 7ΛΝΥΗ - ΝΞ7)]. Τα ανωτέρω όργανα καταργούνται.

Η εθνική στρατηγική κατά του λαθρεμπορίου θα χαράσσεται πλέον ενιαία από τη νέα Διυπουργική Επιτροπή, από την οποία θα παρέχονται κατευθύνσεις στις συναρμόδιες αρχές για την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου προϊόντων ειδικού φόρου κατανάλωσης (καύσιμα και λοιπά ενεργειακά, αλκοολούχα, καπνικά προϊόντα), φόρου κατανάλωσης (καφές, υγρά

αναπλήρωσης ηλεκτρονικού τσιγάρου, ηλεκτρικά θερμαινόμενα προϊόντα καπνού), καθώς και λοιπών ειδών.

Επί του άρθρου 2

Με το άρθρο 2 επαναδιατυπώνονται και τροποποιούνται οι διατάξεις του άρθρου 6 του ν. 4410/2016 (Α' 141), το οποίο τροποποιήθηκε ήδη με το άρθρο 106 του ν. 4446/2016 (Α' 240). Ειδικότερα, προβλέπεται ότι το Συντονιστικό Επιχειρησιακό Κέντρο (Σ.Ε.Κ.), εποπτεύεται από τη Διυπουργική Επιτροπή του άρθρου 1, η οποία συγκροτείται με επικεφαλής τον Υπουργό Οικονομικών, ήτοι σε ανώτερο επίπεδο από την καταργούμενη Επιτροπή, η οποία ασκούσε μέχρι σήμερα την εποπτεία του Σ.Ε.Κ. και συγκροτούνταν σε επίπεδο Γενικών Γραμματέων. Επιπλέον, ενσωματώνονται οι αλλαγές που έχουν επέλθει με την παρ. 4 του άρθρου 1 και την παρ. 5 του άρθρου 14 του ν. 4389/2016 (Α' 94) για τις αρμοδιότητες του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.), οι αλλαγές του άρθρου 6 του ν. 3922/2011 (Α' 35) για τη μετονομασία του Λιμενικού Σώματος σε Λιμενικό Σώμα - Ελληνική Ακτοφυλακή, της παρ. 1 του άρθρου 1 του π.δ. 84/2019 (Α' 123) για την καταργούμενη Ειδική Γραμματεία του Σώματος Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος και την υπαγωγή των σχετικών αρμοδιοτήτων στη Γενική Γραμματεία Φορολογικής Πολιτικής και Δημόσιας Περιουσίας που συστήνεται στο Υπουργείο Οικονομικών, οι τροποποιήσεις τις οποίες επιφέρει το άρθρο 82 του ν. 4622/2019 (Α' 133), με το οποίο συστήνεται Εθνική Αρχή Διαφάνειας, καθώς και τα διαλαμβανόμενα στο άρθρο 4 του π.δ. 81/2019 (Α' 119) με το οποίο το Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης μετονομάζεται σε Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

Παράλληλα, εισάγεται πρόβλεψη για την επιλογή του Προέδρου και των μελών του Συμβουλίου του Σ.Ε.Κ. από την ανωτέρω Διυπουργική Επιτροπή ενώ καθορίζεται ως κριτήριο επιλογής για τα πρόσωπα που απαρτίζουν το Συμβούλιο και για το επικουρικό προσωπικό του, η κατ' ελάχιστον απαιτούμενη προϋπηρεσία και εμπειρία σε τομείς που σχετίζονται με τη δράση του Συντονιστικού Κέντρου.

Περαιτέρω, η θητεία των μελών του Συμβουλίου του Σ.Ε.Κ. και των υπαλλήλων που το συνεπικουρούν αυξάνεται κατά ένα έτος και γίνεται πλέον τριετής, ενώ παρέχεται η δυνατότητα της άπαξ τριετούς ανανέωσής της. Πλέον, στην επιλογή του επικουρικού προσωπικού του Συντονιστικού Κέντρου συμμετέχει ενεργά το Συμβούλιο, καθώς εισάγεται πρόβλεψη για την έκδοση της σχετικής απόφασης κατόπιν εισήγησής του. Λαμβάνοντας ιδιαίτερα υπόψη ότι το Σ.Ε.Κ. στελεχώνεται αποκλειστικά με αποσπάσεις ή μετακινήσεις υπαλλήλων από υπηρεσίες με διαφορετική οργάνωση, δομή, στελέχωση, εκπαίδευση και νοοτροπία δίνεται ο αναγκαίος χρόνος για να επιτευχθεί η συνεργασία. Η τριετής ανανέωση δεν επιφορτίζει τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες με τη γραφειοκρατία που θα προέκυπτε στην περίπτωση συνεχόμενων μικρότερης διάρκειας ανανεώσεων.

Επιπροσθέτως, ορίζεται ότι, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης αντίθετης διάταξης, η θέση του Προέδρου του Συντονιστικού Επιχειρησιακού Κέντρου λογίζεται ως θέση Προϊσταμένου Διεύθυνσης, με όλες τις έννομες συνέπειες της θέσης αυτής, προκειμένου να υφίστανται κίνητρα υποβολής αίτησης για την συγκεκριμένη θέση, η οποία είναι υψηλών απαιτήσεων, από υπαλλήλους με πολυετή εμπειρία. Ταυτόχρονα επιδιώκεται να εξαιρεθεί κάθε αντικίνητρο υποβολής αίτησης για τη συγκεκριμένη θέση από όσους κατέχουν ήδη θέσεις ευθύνης.

Περαιτέρω, διευκρινίζεται ότι η γραμματειακή υποστήριξη παρέχεται από επιπλέον δύο υπαλλήλους που για τον σκοπό αυτό μετακινούνται στο Σ.Ε.Κ., προκειμένου να καλύπτονται οι αυξημένες επιχειρησιακές ανάγκες λειτουργίας.

Ακόμη, δίνεται η δυνατότητα και στους γενικούς ανακριτικούς υπαλλήλους που υπηρετούν στο Σ.Ε.Κ. να ενεργούν ανακριτικές πράξεις και ορίζεται ότι η διυπηρεσιακή συνεργασία αναπτύσσεται απευθείας με τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες και όχι μέσω των συντονιστικών κέντρων, καθώς δεν έχουν συντονιστικά κέντρα όλες οι υπηρεσίες.

Προς ενδυνάμωση του ρόλου του Συντονιστικού Επιχειρησιακού Κέντρου ως εθνικής μονάδας πληροφοριών στον τομέα του λαθρεμπορίου, εισάγεται πρόβλεψη για την υποχρέωση των αρμόδιων ελεγκτικών αρχών να αποστέλλουν σε αυτό τυχόν διαθέσιμες πληροφορίες για την ενδεχόμενη δράση εγκληματικής οργάνωσης. Η εν λόγω πρόβλεψη αποσκοπεί στη συλλογή περισσότερων πληροφοριών προς αξιοποίηση και στη διασφάλιση της επιχειρησιακής αποτελεσματικότητας υπό τον συντονισμό του Σ.Ε.Κ.. Επίσης, οι αρμοδιότητες του Σ.Ε.Κ. επεκτείνονται και στη στατιστική συλλογή και ανάλυση όλων των κατασχεμένων προϊόντων που υπόκεινται σε ΕΦΚ, καθώς και προϊόντων φόρου κατανάλωσης, προκειμένου να υπάρχει μεγαλύτερη ευχέρεια στην αποτύπωση των τάσεων του λαθρεμπορίου με βάση τις κατασχέσεις των προϊόντων.

Τέλος, προβλέπεται ότι όλες οι διοικητικές αρχές καταχωρίζουν υποχρεωτικά στην ηλεκτρονική εφαρμογή καταχώρισης κατασχέσεων προϊόντων υποκείμενων σε Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης (Ε.Φ.Κ.) και Φόρο Κατανάλωσης (Φ.Κ.) του Σ.Ε.Κ., όλες τις κατασχέσεις που πραγματοποιούν στα προϊόντα αυτά, προκειμένου να εξυπηρετούνται τόσο η στατιστική ανάλυση, όσο και η αξιολόγηση, ανάλυση και διαχείριση κινδύνων καθώς και η στόχευση της επιχειρησιακής δραστηριότητας.

Επί του άρθρου 3

Με το άρθρο 3 εισάγονται μέτρα στην κατεύθυνση της πρόληψης και της καταπολέμησης του παράνομου εμπορίου των αλκοολούχων ποτών και ειδικότερα των ετοιμών προς κατανάλωση αλκοολούχων ποτών του άρθρου 79 του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα (ν. 2960/2001, Α' 265), γεγονός το οποίο έχει δυσμενείς συνέπειες στα δημόσια έσοδα, αλλά και στην εύρυθμη λειτουργία της αγοράς. Με τις εν λόγω ρυθμίσεις επιδιώκεται η συστηματική παρακολούθηση της νόμιμης παραγωγής και εμπορίας των ετοιμών προς κατανάλωση αλκοολούχων ποτών, γεγονός το οποίο θα συμβάλλει σημαντικά στη διευκόλυνση των διενεργούμενων από τις αρμόδιες ελεγκτικές αρχές ελέγχων με απώτερο στόχο τη διασφάλιση των δημοσίων εσόδων, την προάσπιση του υγιούς εμπορίου, την αποτροπή της στρέβλωσης του ανταγωνισμού και την προστασία της δημόσιας υγείας.

Ειδικότερα με το άρθρο 3 προστίθενται νέα άρθρα 84Α και 85Α στο τρίτο μέρος του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα (ν. 2960/2001), με τα οποία:

α) προβλέπεται η δημιουργία ηλεκτρονικού μητρώου επιτηδευματιών στην Α.Α.Δ.Ε., στο οποίο καταχωρίζονται και τηρούνται τα στοιχεία των φυσικών ή νομικών προσώπων, τα οποία, στο πλαίσιο της επαγγελματικής τους δραστηριότητας, παράγουν, εισάγουν, παραλαμβάνουν από άλλα κράτη μέλη της Ε.Ε., μεταποιούν, διαθέτουν ή παραλαμβάνουν μέσω χονδρικής πώλησης έτοιμα προς κατανάλωση αλκοολούχα ποτά του άρθρου 79 του ν. 2960/2001, και

β) καθιερώνεται ηλεκτρονικό σύστημα ταυτοποίησης των ετοιμών προς κατανάλωση αλκοολούχων ποτών του άρθρου 79 του ν. 2960/2001 με βάση τον αριθμό παρτίδας

παραγωγής (Κωδικός LOT), στο οποίο καταχωρίζονται στοιχεία σχετικά με την παραγωγή, τη μεταποίηση και τις χονδρικές πωλήσεις αλκοολούχων ποτών, τα οποία παράγονται στο εσωτερικό της χώρας, εισάγονται από τρίτες χώρες, παραλαμβάνονται από άλλα κράτη - μέλη ή διακινούνται στο εσωτερικό της χώρας.

Επί του άρθρου 4

Με το άρθρο 4 προβλέπεται η υποχρέωση ηλεκτρονικής καταγραφής των στοιχείων των δεξαμενών αποθήκευσης και διακίνησης ενεργειακών προϊόντων, είτε φορολογημένων είτε υποκείμενων σε δασμολογικές και φορολογικές επιβαρύνσεις, στο ηλεκτρονικό μητρώο της Α.Α.Δ.Ε., με σκοπό τη συνολική παρακολούθηση της αγοράς των εν λόγω προϊόντων και την καλύτερη αντιμετώπιση φαινομένων λαθρεμπορίας.

Η διαφορετική φορολογική αντιμετώπιση των διαφόρων τύπων ενεργειακών προϊόντων καθώς και ο τρόπος διακίνησής τους, ευνοούν την ανάπτυξη φαινομένων φοροδιαφυγής. Ως εκ τούτου καθίσταται αναγκαία η χρήση τεχνολογικών μέσων για τον έλεγχο της πώλησης και διακίνησής τους.

Επί του άρθρου 5

Το άρθρο 5 αντιμετωπίζει τις περιπτώσεις που γίνεται έλεγχος στις εγκαταστάσεις ενός καταστήματος εμπορίας πετρελαιοειδών και διαπιστώνεται ότι ο κάτοχος άδειας εμπορίας πετρελαιοειδών προϊόντων κατέχει, διακινεί και εμπορεύεται νοθευμένα καύσιμα. Συγκεκριμένα, ορίζονται ως συνέπειες η θέσπιση του διοικητικού μέτρου της προσωρινής σφράγισης της εγκατάστασης και η πρόβλεψη της δημοσιοποίησης των στοιχείων του διακινητή νοθευμένων καυσίμων σε ιστοσελίδα της Α.Α.Δ.Ε.

Το πρόβλημα συνίσταται στη διάθεση νοθευμένων πετρελαιοειδών προϊόντων στην κατανάλωση, με αποτέλεσμα την ύπαρξη κινδύνων που σχετίζονται με την ασφάλεια των καταναλωτών και τα οικονομικά συμφέροντά τους και παράλληλα με την επιβάρυνση του περιβάλλοντος, αλλά και την απώλεια οφειλόμενων δασμοφορολογικών επιβαρύνσεων. Τους ίδιους κινδύνους συνεπάγεται και η αποθήκευση και διακίνηση πετρελαιοειδών προϊόντων χωρίς άδεια λειτουργίας των δεξαμενών καυσίμων ή διαλυτών.

Επί του άρθρου 6

Με το άρθρο 6 τροποποιούνται οι διατάξεις των άρθρων 33 και 63 του ν. 2960/2001, όπως ισχύουν, προκειμένου να συμπεριληφθούν οι φορολογικές αποθήκες και αποθήκες τελωνειακής αποταμίευσης υγραερίων, στην υποχρέωση εγκατάστασης ολοκληρωμένων συστημάτων ηλεκτρονικού ελέγχου εισροών εκροών. Παράλληλα επιδιώκονται η συνολική παρακολούθηση του συγκεκριμένου προϊόντος και η αποτελεσματικότερη καταπολέμηση φαινομένων φοροδιαφυγής.

Η μη συμπερίληψη των φορολογικών αποθηκών και αποθηκών τελωνειακής αποταμίευσης υγραερίων στην υποχρέωση εγκατάστασης ολοκληρωμένων συστημάτων ηλεκτρονικού ελέγχου εισροών εκροών δυσχεραίνει την παρακολούθηση της διακίνησης των εν λόγω προϊόντων και ως εκ τούτου ευνοεί την ανάπτυξη φαινομένων λαθρεμπορίας.

Επί του άρθρου 7

Με το άρθρο 7 επιδιώκεται η νομοτεχνική βελτίωση της υφιστάμενης εξουσιοδοτικής διάταξης της υποπερ. ββ΄ της παρ. 8α του άρθρου 15 του ν. 3054/2002 (Α΄ 230), αναφορικά με τον καθορισμό των προδιαγραφών, τη διαδικασία και τους όρους εγκατάστασης του ηλεκτρονικού συστήματος γεωγραφικού εντοπισμού (GPS) σε μεταφορικά μέσα διακίνησης πετρελαιοειδών προϊόντων, βυτιοφόρα ή πλωτά εφοδιαστικά.

Επί του άρθρου 8

Το άρθρο 8 επιδιώκει να συμβάλει στην περιστολή της λαθρεμπορίας καυσίμων και συνακόλουθα στην προστασία των φορολογικών εσόδων του κράτους, με τη μείωση του κινδύνου δόλιας χρήσης των καυσίμων που διατίθενται με μειωμένο συντελεστή ή με απαλλαγή. Η εν λόγω ρύθμιση αφορά τα υγρά καύσιμα, ενώ προστίθενται και τα υγραέρια στα οποία παρατηρείται το φαινόμενο του λαθρεμπορίου.

Στην αγορά πετρελαιοειδών, η οποία αποτελεί μια σημαντική πηγή εσόδων για την ελληνική οικονομία, εντοπίζονται μεγάλες απώλειες εσόδων για το Δημόσιο λόγω της διαφορετικής φορολογικής αντιμετώπισης των διαφορετικών ειδών καυσίμων και της επακόλουθης ανάπτυξης του λαθρεμπορίου. Η χρήση μορίων με τις κατάλληλες ιδιότητες ως ιχνηθετών για φορολογική σήμανση των διαφόρων ειδών καυσίμων κατά την πώληση, διακίνηση και αποθήκευσή τους, δύναται να συμβάλει στην αποτελεσματικότερη παρακολούθηση της αγοράς με σκοπό την πάταξη της λαθρεμπορίας. Με την παρ. 3γ του άρθρου 320 του ν. 4072/2012 (Α΄ 86), είχε προβλεφθεί η ιχνηθέτηση των υγρών καυσίμων με νέους μοριακής τεχνολογίας ιχνηθέτες. Σήμερα, μετά τις σχετικές τροποποιήσεις του εν λόγω νόμου, σύμφωνα με το άρθρο 37 του ν. 4409/2016 (Α΄ 136), προβλέπεται ότι: «Τα υγρά καύσιμα που διατίθενται στην κατανάλωση ή διακινούνται ή αποθηκεύονται εντός της Ελληνικής Επικράτειας, ιχνηθετούνται με μοριακής τεχνολογίας ιχνηθέτες...». Η πρόβλεψη του νομοθέτη περιορίζει το πεδίο εφαρμογής του νόμου στα υγρά καύσιμα, ενώ τα τελευταία χρόνια έχει αναπτυχθεί σημαντικά η αγορά των υγροποιημένων καυσίμων, όπως είναι, κυρίως, τα υγραέρια.

Οι φορολογικές ρυθμίσεις της πολιτείας με την θέσπιση μειωμένου συντελεστή Ε.Φ.Κ. για το υγραέριο οικιακής ή βιομηχανικής χρήσης απαιτούν έλεγχο της νόμιμης χρήσης του. Η εισαγωγή κατάλληλων μορίων ως ιχνηθετών υγραερίου, λαμβάνοντας πάντα υπόψη τις επιστημονικές και τεχνικές δυνατότητες, μπορεί να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα του υπάρχοντος μηχανισμού ελέγχου, όπως συμβαίνει και για τα υγρά καύσιμα.

Επί του άρθρου 9

Με την προτεινόμενη παρ. 1 του άρθρου 9 επέρχεται νομοτεχνική βελτίωση της υφιστάμενης διάταξης της περ. ε΄ της παρ. 1 του άρθρου 17 του ν. 3054/2002.

Με την προτεινόμενη παρ. 2 αντιμετωπίζεται το ζήτημα της ανάγκης για επιβολή διοικητικών κυρώσεων στις περιπτώσεις της υποπερ. ββ΄ της παρ. 8α του άρθρου 15 του ν. 3054/2002 περί εγκατάστασης ηλεκτρονικού συστήματος γεωγραφικού εντοπισμού (GPS) σε βυτιοφόρα οχήματα και πλωτά εφοδιαστικά-μεταφορικά μέσα ναυτιλιακού καυσίμου.

Το πρόβλημα συνίσταται στην ανάγκη αντιμετώπισης των περιπτώσεων μη τήρησης των υποχρεώσεων σχετικά με τη διακίνηση πετρελαιοειδών προϊόντων με μεταφορικά μέσα (βυτιοφόρα και πλωτά εφοδιαστικά) που δεν φέρουν GPS. Περαιτέρω, υφίσταται ανάγκη καθορισμού του εύρους των διοικητικών προστίμων, σε περίπτωση παραβίασης της υποπερ.

ββ' της παρ. 8α του άρθρου 15 περί εγκατάστασης ηλεκτρονικού συστήματος γεωγραφικού εντοπισμού (GPS) σε μεταφορικά μέσα πετρελαιοειδών προϊόντων, καθώς και σε περίπτωση μη πλήρωσης από τον υπόχρεο των όρων και προδιαγραφών της εγκατάστασης και λειτουργίας των εν λόγω συστημάτων και της ηλεκτρονικής μετάδοσης δεδομένων.

Επί του άρθρου 10

Με τη ρύθμιση του άρθρου 10 αντιμετωπίζεται η διάσπαση αρμοδιοτήτων σε σχέση με την υλοποίηση, διαχείριση και υποστήριξη παραγωγικής λειτουργίας, την ανάπτυξη και διαχείριση του λογισμικού εφαρμογών των πληροφοριακών συστημάτων εισροών – εκροών και των συστημάτων εντοπισμού γεωγραφικής θέσης μεταφορικών μέσων (GPS), καθώς και τη διαχείριση των δεδομένων αυτών. Ειδικότερα, με τις ρυθμίσεις του εν λόγω άρθρου η Α.Α.Δ.Ε. καθίσταται αποκλειστικά αρμόδια για την ανάπτυξη και διαχείριση του λογισμικού εφαρμογών των ως άνω συστημάτων.

Επί του άρθρου 11

Με το άρθρο 11 τροποποιείται η παρ. 5 του άρθρου 100Α του ν. 2960/2001 προκειμένου να συμπεριληφθούν στο υφιστάμενο νομικό πλαίσιο νέες άδειες που αφορούν: α) στη μεταποίηση, διαμεσολάβηση, κατοχή και χονδρική εμπορία καπνού, καθώς και τσιγαρόχαρτου που χρησιμοποιείται για την παραγωγή βιομηχανοποιημένων καπνών και β) την κατοχή, διαμεσολάβηση και χονδρική εμπορία εξοπλισμού παραγωγής βιομηχανοποιημένων καπνών. Η πρόβλεψη των αδειών αυτών καλύπτει επιπλέον κρίσιμες δραστηριότητες που ασκούνται στο πλαίσιο της εφοδιαστικής αλυσίδας καπνικών προϊόντων, οι οποίες δεν παρακολουθούνται με βάση το υφιστάμενο πλαίσιο αδειοδοτήσεων. Επιπλέον, προστίθεται και η αδειοδότηση των δραστηριοτήτων που σχετίζονται με το τσιγαρόχαρτο, το οποίο αποτελεί κρίσιμη πρώτη ύλη για την παραγωγή τσιγάρων, πέραν του καπνού.

Επιπρόσθετα, προβλέπεται εξαίρεση των καπνοκαλλιεργητών από την υποχρέωση έκδοσης άδειας για τις συναλλαγές καπνού που πραγματοποιούν απευθείας με τις επιχειρήσεις πρώτης μεταποίησης καπνού, δεδομένου ότι αυτοί ελέγχονται για την ετήσια ποσότητα που παράγουν και διακινούν από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων μέσω της εγγραφής τους στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων και της καταγραφής των σχετικών συμβάσεων που συνάπτουν για μελλοντικές πωλήσεις, τις οποίες γνωστοποιούν στον Οργανισμό Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ). Στην ίδια ως άνω εξαίρεση υπάγονται και οι επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών μεταφοράς, καθώς αυτές ελέγχονται για τις μεταφορές των εμπορευμάτων, μεταξύ αυτών και του καπνού, οι οποίες πραγματοποιούνται υπό την κάλυψη των απαιτούμενων συνοδευτικών εγγραφών που προβλέπονται κατά την μεταφορά.

Επί του άρθρου 12

Με το άρθρο 12 τροποποιείται το άρθρο 100Β του ν. 2960/2001, προκειμένου να συμπεριληφθούν στον ορισμό της εφοδιαστικής αλυσίδας όλες οι νέες αδειοδοτήσεις των δραστηριοτήτων του άρθρου 100Α και να διευρυνθεί ο εν λόγω ορισμός, ώστε να συμπεριλαμβάνει όλες τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα των καπνικών προϊόντων. Επιπλέον, προβλέπεται η καταχώρηση στο Ενιαίο Μητρώο Εφοδιαστικής Αλυσίδας καπνού και βιομηχανοποιημένων καπνών (ΕΚΜΕΑ) όχι μόνο των αδειοδοτήσεων,

αλλά και των εγκρίσεων ή γνωστοποιήσεων ή κοινοποιήσεων ή δηλώσεων των εμπλεκόμενων οικονομικών φορέων για λόγους πληρότητας των διατάξεων στο πλαίσιο απλουστεύσεων που έχουν παρασχεθεί στις επιχειρήσεις κατά τη διαδικασία έναρξης λειτουργίας τους. Τέλος, με τις ίδιες διατάξεις εισάγεται πρόβλεψη για τη διασύνδεση και διαλειτουργικότητα του ΕΚΜΕΑ με το πληροφοριακό σύστημα του μητρώου ιχνηλασιμότητας καπνικών προϊόντων, το οποίο συμπεριλαμβάνει ένα μεγάλο μέρος των εμπλεκόμενων στην εφοδιαστική αλυσίδα καπνικών προϊόντων, οι οποίοι έχουν ήδη εγγραφεί και έχουν λάβει αριθμό οικονομικού φορέα.

Επί του άρθρου 13

Το άρθρο 13 αντιμετωπίζει τα εξής ζητήματα: α. την ανάγκη αποσαφήνισης του πεδίου εφαρμογής των διατάξεων για τη λήψη μέτρων δέουσας επιμέλειας (άρθρο 100Γ του ν. 2960/2001), β. την ανάγκη να παρέχεται εύλογος χρόνος για την αποστολή εκ μέρους των υπόχρεων της ηλεκτρονικής κατάστασης με τις συναλλαγές προμηθευτών και πελατών τους στο Συντονιστικό Επιχειρησιακό Κέντρο (Σ.Ε.Κ.) και γ. την ανάγκη άμεσης λήψης τυχόν πληροφοριών για ασυνήθιστες ή ύποπτες συναλλαγές.

Επί του άρθρου 14

Με το άρθρο 14 απλοποιούνται οι διαδικασίες και εξορθολογίζεται το θεσμικό πλαίσιο κατασχέσεων βιομηχανοποιημένων καπνών. Περαιτέρω, θεσπίζεται ηλεκτρονική διαδικασία κοινοποίησης γνωστοποίησης κατάσχεσης στην επιχείρηση, μειώνονται η γραφειοκρατία και το διοικητικό κόστος, απλοποιείται η διαδικασία της δειγματοληψίας κατασχεμένων βιομηχανοποιημένων καπνών, συγκεκριμενοποιείται η διαδικασία καταστροφής τους και εξορθολογίζεται το θεσμικό πλαίσιο για την αποφυγή διπλών πληρωμών από τις ενεχόμενες σε πληρωμή προς το Ελληνικό Δημόσιο επιχειρήσεις καπνικών προϊόντων, που έχουν συνάψει Συμφωνίες Συνεργασίας με την Ευρωπαϊκή Ένωση, για όσο χρονικό διάστημα αυτές βρίσκονται σε ισχύ. Η ρύθμιση αυτή επιπλέον καταλαμβάνει περιπτώσεις κατασχεθέντων κατά την έναρξη ισχύος της γνήσιων λαθραίων βιομηχανοποιημένων καπνών για τις οποίες δεν έχει εκδοθεί καταλογιστική πράξη.

Επί του άρθρου 15

Με το άρθρο 15 καθορίζεται ο τρόπος υπολογισμού της φορολογητέας αξίας για την επιβολή του Φ.Π.Α. σε ορισμένες περιπτώσεις τελωνισμού προϊόντων λεπτοκομμένου καπνού και άλλων καπνών που προορίζονται για κάπνισμα, στις οποίες δεν υπάρχει λιανική τιμή πώλησης (όπως κυρίως περιπτώσεις λαθρεμπορίας καπνικών προϊόντων, προϊόντων που αποκτώνται για σκοπούς έρευνας αγοράς ή εισαγωγής από τρίτες χώρες από ιδιώτες), με την υιοθέτηση ως φορολογητέας βάσης για την επιβολή του Φ.Π.Α. της μέσης σταθμισμένης τιμής λιανικής πώλησης, σύμφωνα με τα στοιχεία φορολογίας του προηγούμενου έτους, τα οποία είναι γνωστά κατά την 1^η Ιανουαρίου κάθε έτους.

Επί του άρθρου 16

Με το άρθρο 16 τροποποιείται η παρ. 4 του άρθρου 171 του ν. 2960/2001, με σκοπό την επίσπευση της διαδικασίας καταστροφής κατασχεμένων βιομηχανοποιημένων καπνών, ως αντικειμένων λαθρεμπορίας και την αποσαφήνιση των σχετικών προϋποθέσεων και

προθεσμιών για τη διενέργειά της. Επιπλέον, για λόγους συστηματικούς μεταφέρονται στο ως άνω άρθρο διατάξεις για την καταστροφή βιομηχανικών καπνών του άρθρου 119B.

Επί του άρθρου 17

Το άρθρο 17 αντιμετωπίζει το ζήτημα των περιπτώσεων μη συνεργασίας των ελεγχόμενων φυσικών ή νομικών προσώπων με τα όργανα του τελωνειακού ελέγχου.

Ως μη συνεργασία νοείται είτε (α) η παρεμπόδιση του ελέγχου εντός των εγκαταστάσεων του ελεγχόμενου προσώπου ή η απαγόρευση εισόδου σε οποιοδήποτε χώρο της επαγγελματικής εγκατάστασής του ή του μεταφορικού του μέσου, είτε (β) η μη προσκόμιση των ζητούμενων στοιχείων και αρχείων στον χρόνο που ορίζεται από την τελωνειακή αρχή. Ως επαγγελματική εγκατάσταση νοείται κάθε εγκατάσταση όπου το ελεγχόμενο πρόσωπο ασκεί μέρος ή ολόκληρη τη δραστηριότητά του. Στην έννοια αυτή περιλαμβάνεται, ενδεικτικά, η έδρα όπου ασκείται η διοίκηση του ελεγχόμενου προσώπου, τα υποκαταστήματα, τα γραφεία, τα εργαστήρια και τα εργοστάσια.

Επί του άρθρου 18

Με το άρθρο 18 αυστηροποιείται το πλαίσιο των ποινικών κυρώσεων για την τέλεση λαθρεμπορίας. Ειδικότερα, αντιμετωπίζεται το ζήτημα της ανάγκης ενίσχυσης του αποτρεπτικού χαρακτήρα των απειλούμενων ποινών για την τέλεση λαθρεμπορίας και προς τούτο εισάγεται η επαύξηση των προβλεπομένων στις περ. β' και γ' της παρ. 2 του άρθρου 157 του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα (ν. 2690/2001) ποινών της φυλάκισης και της κάθειρξης, αντίστοιχα.

Επί του άρθρου 19

Με το άρθρο 19 τροποποιούνται διατάξεις του άρθρου 158 του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα (ν. 2690/2001), με σκοπό τη βελτίωση του πλαισίου για τη χορήγηση αμοιβών στους συμβάλλοντες στην αποκάλυψη λαθρεμπορικών πράξεων, καθώς και την προστασία τους. Παράλληλα, με την προσθήκη της παρ. 5 στο άρθρο 158 του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα προβλέπεται η δυνατότητα των αρμοδίων οργάνων να διενεργούν ειδικές ανακριτικές πράξεις για την εξάρθρωση κυκλωμάτων και εγκληματικών οργανώσεων, όπως συμβαίνει ήδη και για άλλα εγκλήματα εξίσου μεγάλης απαξίας, όπως λόγου χάριν η εμπορία ναρκωτικών.

Επί του άρθρου 20

Με το άρθρο 20 αντιμετωπίζεται η ανάγκη επικαιροποίησης του ισχύοντος νομικού πλαισίου για την καθιέρωση μιας σύγχρονης διαδικασίας έκδοσης άδειας λειτουργίας των πλωτών μέσων ενεργειακών προϊόντων, ως μέσων αποθήκευσης, διακίνησης και εφοδιασμού, κατά περίπτωση, σύμφωνα με τις απαιτήσεις και προδιαγραφές έγκρισης των πλωτών μέσων, αντίστοιχα.

Επί του άρθρου 21

Για την εφαρμογή διατάξεων του Ενωσιακού Τελωνειακού Κώδικα, Κανονισμού (ΕΕ) υπ' αρ. 952/2013 (L269 2013 /10.10.2013) και ειδικότερα των άρθρων 22-30, 42, 139, 158, 210, 214-225, 237-239 και 243-249, αναφορικά με το ειδικό καθεστώς της ελεύθερης ζώνης και την επιβολή κυρώσεων, είναι απαραίτητο να συμπληρωθεί ο Εθνικός Τελωνειακός Κώδικας (ν.

2960/2001) όσον αφορά στο θέμα των κυρώσεων σε περίπτωση που παραβιασθούν οι ανωτέρω διατάξεις.

Συγκεκριμένα προτείνεται:

α. Προσθήκη παρ. 5, 6, 7, 8, 9 και 10 στο άρθρο 148 του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα (ν. 2960/2001) για την πρόβλεψη κυρώσεων επί απλών τελωνειακών παραβάσεων αναφορικά με εμπορεύματα που τελούν υπό το ειδικό καθεστώς της Ελεύθερης Ζώνης.

β. Προσθήκη περ. ιδ' στην παρ. 2 του άρθρου 155 του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα (ν. 2960/2001) για την πρόβλεψη κυρώσεων επί λαθρεμπορίας, σε περίπτωση ελλείψεων εμπορευμάτων που τελούν υπό το ειδικό καθεστώς της Ελεύθερης Ζώνης με σκοπό την διαφυγή δασμοφορολογικών επιβαρύνσεων.

Επί του άρθρου 22

Στο προτεινόμενο άρθρο περιέχονται οι εξουσιοδοτικές διατάξεις.

Επί του άρθρου 23

Στο προτεινόμενο άρθρο ορίζονται οι μεταβατικές και οι καταργούμενες διατάξεις.

Επί του άρθρου 24

Με το προτεινόμενο άρθρο κυρώνεται το Πρωτόκολλο για την εξάλειψη του παράνομου εμπορίου προϊόντων καπνού της Σύμβασης Πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας για τον Έλεγχο του Καπνού.